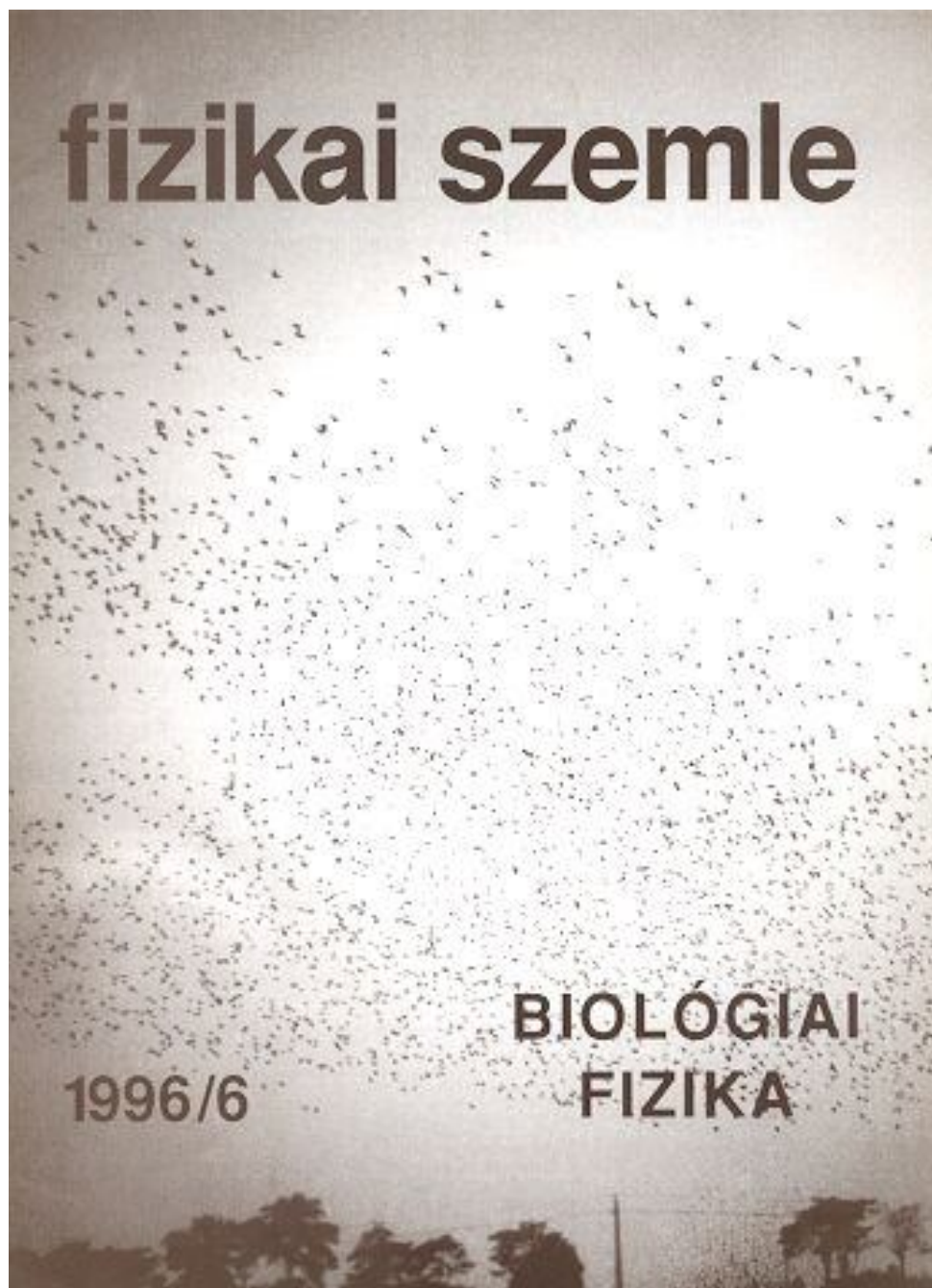

TISZTELGÉS KEMPELEN, BÁRÁNY, HEVESY, BÉKÉSY ÉS SZILÁRD EMLÉKE ELŐTT

Horváth Gábor

ELTE, Atomfizika Tanszék, Biofizika Csoport

Lehet, hogy ha *Max Planck* most lenne pályakezdő útkereső, közel a század- és egyben az ezredfordulóhoz, akkor atyaian ma is próbálnák lebeszélni arról, hogy a fizikát válassza élethivatásául, és inkább elküldenék zongoraművésznék, ahogyan tették több, mint száz éve? A Fizikai Szemle ezen és következő tematikus száma is demonstrálja, hogy a *biológiai fizika* fizikus körökben is a felvirágzásának korszakát éli, ami részben talán az igazán nagy, beláthatóan véges időn belül megoldható fizikai problémák hiányával magyarázható. A korlátozott terjedelemhez mérten igyekeztem tartalmilag minél változatosabb számokat összeállítani, amelyek a biofizika történetétől és középiskolai oktatásától kezdve, a molekuláris és infraindividuális biofizika mikro- és mezoszintjein át a szupraindividuális biofizika makroszintjéig villantják fel a biológiai fizika működési körét, értelmezési és jogosultsági tartományait:

Habár a Fizikai Szemle már több éve a Magyar Biofizikai Társaságnak is hivatalos lapja, az elmúlt években csak szerényen csordogált a biofizika patakja a Szemleiben. Most jött el e bűvőpatak folyóvá szélesedésének az ideje? Vagy csak most "ébredtek fel" a magyar biofizikusok? Talán éppen most értek rá? E kérdések merültek fel bennem, mikor a szerkesztési előkészületek során szétküldött biológiai fizika témájú cikkeket toborzó körlevelemre a várakozásokat felülmúló számban érkeztek visszajelzések. Így ebből a két tematikus számból sok, jónak ígérkező dolgozat kimaradt, olykor csupán azért, mert a szerző lekéste a kíméletlen határidőt. E veszteséget úgy próbáljuk majd pótolni, hogy a Szemle elkövetkező számainak biofizika rovatában közöljük e cikkeket. Ettől a biofizika rovat reneszánszát reméljük, s egyben ösztökélni szeretnénk biofizikus kollégáinkat hasonló cikkek írására.

E két számmal tiszteljük öt, magyar származású "biológiai fizikus" illetve "fizikai biológus", *Kempelen Farkas, Bárány Róbert, Hevesy György, Békésy György* és *Szilárd Leó* emléke előtt, akik az emberi beszéd keltésének és mechanikus szintetizálásának kutatásával, az emberi egyensúlyszerv működésének megmagyarázásával, az élő szervezetekbeli radioaktív nyomjelzéses vizsgálati módszer kifejlesztésével, az emberi hallószerv működési mechanizmusának feltárásával, illetve a modern biofizika megteremtéséhez való hozzájárulásukkal egyes kezű mechanikusként, leleményes orvosként; fizikusokként nagyot tudtak alkotni a biológiai, érzékfiziológiai, biofizikai tudományokban is.

A kedves olvasónak pedig új ismeretekben bővelkedő olvasmányélményeket kívánok a németországi Tübingen (Tübinga) város egyetemének Biokibernetika Tanszékéről. Tübinga, *Robert Mayer* egykori városa, a modern biofizika, fizikai biológia, biokibernetika és biomatematika egyik fellelegvára, ahol legalább egy magyar származású fizikus, *Varjú Dezső* professzor megtalálta a maga útját a fizikai biológiához, ott bábáskodott a biokibernetika születésénél, és aktívan hozzájárult annak fejlődéséhez.

Tübinga-Budapest, 1996. május

Horváth Gábor
vendég-szerkesztő